

Stanovisko

odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

č. 16/2008

Označení stanoviska: Ukládání povinností v obecně závazných vyhláškách obcí ve vztahu k veřejnému prostranství

Právní předpis: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Ustanovení: § 10 písmeno a), § 34

Související práv. předpisy: zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Klíčová slova: veřejné prostranství, veřejně přístupná místa

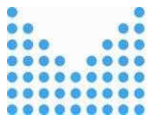
Datum zpracování: 8. srpna 2008, aktualizováno k 1. září 2018

Dotaz: *Jakým způsobem má být v obecně závazné vyhlášce definováno veřejné prostranství?*

Stanovisko:

Pojem veřejné prostranství se v právní úpravě objevuje zejména v § 10 písmeno a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), a dále v souvislosti s místním poplatkem za užívání veřejného prostranství v § 1 a 4 zákona ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Pojem sám je však demonstrativně vymezen v § 34 zákona o obcích. Rozumí se jím „...všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“.

Pojem je charakterizován dvěma pojmovými znaky, jimiž jsou **neomezená přístupnost** veřejného prostranství a **obecnost** jeho **užívání**. Obecné užívání veřejného prostranství vznikalo zpravidla obyčejovým způsobem - dlouhodobým užíváním určitého hmotného statku „odnepaměti“. K vymezení pojmu veřejného prostranství lze též odkázat na nález Pl. ÚS 21/02, ve kterém Ústavní soud mimo jiné uvedl, že „...*Při tomto rozhodování* (tj.

o tom, která místa v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství) je obec vázána nejen definicí veřejného prostranství, obsaženou v § 34 téhož zákona, ale i celým systémem územního plánování a stavebního řízení podle zvláštních předpisů. Právo vlastníka bránit se obecnému užívání jeho majetku soukromoprávní cestou (žalobou u obecného soudu) není nijak omezeno“. Ústavní soud také uvedl, že „další prostory, přístupné každému bez omezení“ je nutno chápat jako prostranství **obdobného charakteru** jako náměstí, tržiště, silnice, místní komunikace, parky a veřejná zeleň.

- **Vymezování veřejných prostranství v obecně závazných vyhláškách, regulujících veřejný pořádek.**

Obec může k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku obecně závaznou vyhláškou v samostatné působnosti podle § 10 písmeno a) zákona o obcích stanovit

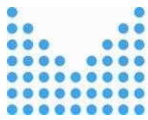
- 1) které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech k tomu určených, nebo
- 2) stanovit, že na některých veřejných prostranstvích jsou takové činnosti zakázány.

V nálezu Pl. ÚS 69/04 podal Ústavní soud výklad § 10 zákona o obcích, když uvedl, že obec při regulaci činností, které by mohly narušit veřejný pořádek, je **zásadně povinna určit místo a čas pro konání** těchto činností, **popřípadě stanovit, že na některých místech** jsou takové činnosti **zakázány**. Tento závěr však neplatí absolutně. Činnosti s mimořádně vysokou způsobilostí narušit veřejný pořádek (např. regulace sexuálních služeb) mohou obce **zakázat na veřejných prostranstvích na celém území obce**. V tomto případě Ústavní soud považuje za souladné se zákonem, pokud tato prostranství obec vymeze prostým odkazem na § 34 zákona o obcích (definice veřejného prostranství).

U ostatních činností (kde je možná regulace jen ve vztahu ke konkrétním veřejným prostranstvím) platí, že **obec musí buďto určit** co nejkonkrétněji a nejsrozumitelněji **pozitivně** či **negativně místa a čas pro jejich konání** nebo **stanovit místa, na kterých jsou zakázány** tak, aby jejich vymezení nečinilo adresátům aplikační problémy.

Obec může pro účely regulace dle § 10 zákona o obcích vymezením veřejných prostranství (pozitivně nebo negativně) **několikrát** způsobem:

- 1) **písemnou formou** (úplný výčet) přímo v textu vyhlášky či v její příloze, tvořící nedílnou součást vyhlášky,
- 2) **graficky** - jednoduchou mapkou či plánkem; příloha vždy tvoří součást vyhlášky,

3) kombinací obou metod.

Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 47/06 (Sušice) také připustil, že *ačkoliv pojem intravilán města (zastavěné území) není dále vymezen v předmětné vyhlášce města Sušice, je třeba otázku obsahu a rozsahu tohoto pojmu zodpovědět s ohledem na maximum vnitřní bezrozpornosti a konzistentnosti právního řádu plynoucí z čl. 1 odst. 1 Ústavy [srov. nálezy ze dne 13. března 2007 sp. zn. Pl. ÚS 10/06 (N 47/44 SbNU 603; 163/2007 Sb.)]. Pojem zastavěného území je definován v § 2 odst. 1 písm. d) a § 58 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Za zastavěné území se přitom podle § 189 odst. 1 stavebního zákona považuje i současně zastavěné území podle právních předpisů účinných do účinnosti stavebního zákona, tedy do 1. ledna 2007. Toto území se podle § 58 odst. 3 tohoto zákona vymezuje v územním plánu. V této souvislosti nelze opomenout, že hranice zastavěného území města jsou vymezeny v Územním plánu města Sušice, jehož závazná část byla vyhlášena obecně závaznou vyhláškou č. 2/2000 o závazných částech Územního plánu města Sušice. Takovéto vymezení ve veřejně přístupné obecně závazné vyhlášce je třeba považovat za dostatečné z hlediska právní jistoty adresátů právní normy.*

- **Vztah veřejných prostranství a místních poplatků**

Obec má povinnost dle § 14 odst. 2 *in fine* u poplatku za užívání veřejného prostranství **určit místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství** (viz též nálezy Pl. ÚS 1/05-302/2005 Sb./Svojšín a Pl. ÚS 63/04-210/2005 Sb./Prostějov). Jak uvedl Ústavní soud ve výše citovaném nálezu Pl. ÚS 21/02, zpoplatnění se nemusí týkat a zpravidla také netýká všech veřejných prostranství v obci, ale pouze těch, která jsou vymezena obecně závaznou vyhláškou podle zákona o místních poplatcích. Způsoby, kterými tak obec učiní, jsou obdobné jako ty, kterými určí veřejná prostranství pro účely obecně závazné vyhlášky podle § 10 písmeno a) zákona o obcích. Specifikace míst užívaných jako veřejné prostranství je nutná z důvodu právní jistoty vlastníků pozemků, považovaných za veřejné prostranství, neboť je nepochybné, že právě vlastníci takového pozemku mají možnost bránit se soukromoprávní cestou zvláštnímu užívání pozemku.

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace)
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-